

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Oskarżona J. R. (1) w marcu 2012 r. złożyła w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy (...) w M. wniosek o wypłatę świadczenia alimentacyjnego z Funduszu Alimentacyjnego, gdyż jej były mąż J. R. (2) nie wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego i nie uiszcział zasądzonych na rzecz dzieci alimentów. Przy składaniu wniosku oskarżona została poinformowana, że gdyby po wypłacie świadczenia dłużnik alimentacyjny przekazałby jej pieniądze tytułem alimentów musiałaby wówczas powiadomić o tym (...) w M. i zwrócić wypłacone świadczenie. Z Funduszu Alimentacyjnego od 7 marca 2012 r. zaczęto wypłacać oskarżonej świadczenia na rzecz jej małoletnich dzieci. W dniu 3 kwietnia 2012 r. oskarżona powiadomiła (...), że jej były mąż wpłacił kwotę 2.100 zł, a następnego dnia zwróciła kwotę 1.000 zł tytułem wypłaconego świadczenia alimentacyjnego za miesiąc kwiecień 2012 r. Następnie dnia 12 czerwca 2012 r. oskarżona ponownie poinformowała (...), że otrzymała alimenty od byłego męża i zwróciła kwotę 1.000 zł. Ostatnią kwotę w wysokości 500 zł oskarżona wpłaciła w maju 2013 r. Oskarżona świadczenie alimentacyjne na syna P. pobierała do maja 2013 r., zaś na syna M. do sierpnia 2016 r. W wyniku podjętej kontroli stwierdzono, że oskarżona w okresie od 7 marca 2012 r. do 31 sierpnia 2016 r. nie zwróciła do Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w M. kwoty 10.000 zł tytułem nienależnie pobranych świadczeń alimentacyjnych za okresy: lipiec 2012 r. – 1.000 zł, październik 2012 r. – 1.000 zł, listopad 2012 r. – 1.000 zł, styczeń 2013 r. – 1.000 zł, luty 2013 r. – 1.000 zł, maj 2013 r. – 500 zł, grudzień 2013 r. – 500 zł, kwiecień 2014 r. – 500 zł, wrzesień 2015 r. – 500 zł, październik 2015 r. – 500 zł, luty 2016 r. – 500 zł, marzec 2016 r. – 500 zł, kwiecień 2016 r. – 500 zł, czerwiec 2016 r. – 500 zł i lipiec 2016 r. – 500 zł. W tych miesiącach oskarżona otrzymała pieniądze tytułem alimentów od swojego byłego męża, jednak nie poinformowała o tym (...) i nie zwróciła wypłaconych świadczeń. Były mąż oskarżonej płacił alimenty nieregularnie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie częściowych wyjaśnień oskarżonej J. R. (1) (k. 341, 463 – 464), zeznań świadków B. S. (k. 262 – 264, 350 – 351, 464 – 466), P. R. (k. 333 – 334, 466), J. R. (2) (k. 300 – 301, 469 – 470) oraz na podstawie pozostałego materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy.

Oskarżona **J. R. (1)** w toku postępowania przygotowawczego przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu i wyjaśniła, że jej były mąż nieregularnie płacił alimenty, dlatego zgłosiła się do (...) i złożyła wniosek o wypłatę świadczenia alimentacyjnego. Podczas składania wniosku została poinformowana przez pracownika ośrodka, że w sytuacji, gdyby jej były mąż dokonał wpłaty alimentów to powinna zwrócić wypłacone świadczenie. Kilka razy zwróciła pieniądze do (...), informowała pracowników, jakich wpłat dokonywał jej były mąż, nikt nie pytał czemu nie zwróciła wypłaconych świadczeń. Wiedziała, że pobrała pieniądze niesłusznie, ale nie wprowadziła pracownika w błąd, bo mówiła jakie kwoty otrzymywała od byłego męża. Przelewane przez byłego męża pieniądze traktowała jako alimenty (k. 341). Na rozprawie nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu, potwierdziła, że zatrzymywała otrzymane pieniądze i dodatkowo wyjaśniła, że nigdy nie zatajała jakich wpłat dokonywał jej były mąż. O wszystkich wpłatach informowała pracowników (...). Zawsze traktowała wpłaty od byłego męża jako alimenty. Wiedziała, że jak otrzymywała pieniądze od byłego męża, to musiała zwrócić wypłacone świadczenie alimentacyjne. Nie zawsze zwracała świadczenie po otrzymaniu pieniędzy od byłego męża. Liczyła, że w przyszłości zwróci te pieniądze (k. 463 – 464).

Sąd zważył, co następuje

Wyjaśnienia oskarżonej zasługują na wiarę jedynie częściowo, to jest w tym zakresie, że pobierała świadczenia alimentacyjne, posiadała wiedzę, że w razie dokonania przez byłego męża wpłaty alimentów musi zwrócić świadczenie za miesiąc, w którym taka wpłata została dokonana oraz że pomimo takich wpłat nie zwróciła wypłaconych świadczeń. W tej części wyjaśnienia oskarżonej znajdują pełne potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Nie są natomiast wiarygodne wyjaśnienia oskarżonej, że informowała pracowników (...) w M. o dokonanych przez byłego męża wpłatach na poczet alimentów i nikt wówczas nie wskazywał jej, że ma zwrócić wypłacone świadczenia. W tej części wyjaśnienia oskarżonej są sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym, a także z zasadami doświadczenia

życiowego. Oskarżona sama dokonywała kilkakrotnie zwrotów wypłaconych świadczeń, nie ma więc jakiegokolwiek potwierdzenia, że nie знаła procedury zwrotu otrzymanych świadczeń w sytuacji dokonania przez byłego męża zapłaty alimentów. W ocenie sądu wyjaśnienia oskarżonej w tym zakresie są tylko przyjętą przez oskarżoną linią obrony zmierzającą do uniknięcia odpowiedzialności karnej.

Świadek **B. S.** złożyła zeznania zgodne z ustalonym stanem faktycznym. Zeznania tego świadka są wiarygodne, gdyż są spójne, logiczne, znajdują w pełni potwierdzenie w załączonej do sprawy dokumentacji z (...) w M.. Z zeznań tych wynika, że jeżeli oskarżona informowała o wpłacie alimentów dokonanej przez jej byłego męża to wówczas zwracała wypłacone świadczenie alimentacyjne, nie było sytuacji, że poinformowała o wpłacie, a nie dokonała zwrotu świadczenia. Tym samym zeznania świadka przeczą wersji podanej przez oskarżoną.

Z zeznań świadka **P. R.** wynika, że jego ojciec płacił alimenty nieregularnie, sprawami związanymi ze świadczeniami alimentacyjnymi zajmowała się tylko oskarżona. Świadek nie wiedział, czy oskarżona zwracała świadczenia.

Świadek **J. R. (2)** zeznał, że płacił alimenty nieregularnie, od dłuższego czasu mieszkał w Norwegii, nie wiedział początkowo, że w Polsce oskarżona otrzymuje świadczenia alimentacyjne. O tym fakcie dowiedział się w 2016 r. Nie miał wiedzy na temat zwrotu wypłaconych oskarżonej świadczeń. Informował pracownicę (...) w M., że dokonywał wpłat byłej żonie, a pracownica informowała go, że oskarżona nic o tym nie wspominała. Z zeznań tych wynika więc, że oskarżona nie informowała pracowników (...) w M. o wszystkich wpłatach dokonanych przez jej byłego męża, tym samym przeczy to jej wyjaśnieniom w tym zakresie.

Zeznania powyższych dwóch świadków są wiarygodne, gdyż są konsekwentne, spójne, pozostają we wzajemnej korelacji, znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że oskarżona pobierała świadczenia alimentacyjne, miała wiedzę, że takie świadczenie za dany miesiąc musi zwrócić, jeśli jej były mąż dokona wpłaty na jej rzecz kwoty na poczet alimentów. K. w taki sposób postąpiła, jednak nie zwróciła wszystkich kwot, które powinna była zwrócić. Należy jednak zastanowić się, czy swoim zachowaniem wyczerpała znamiona art. 286 § 1 k.k.

Zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą przypisując sprawcy popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. należy wykazać, że w chwili jego dokonywania obejmował on swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim, nie tylko to, że wprowadza pokrzywdzonego w błąd (bądź go wyzyskuje), ale także i to, że doprowadza go w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem i jednocześnie chce wypełnienia tych znamion. Wskazana norma nie penalizuje przy tym wszelkich przejawów nieuczciwości w sprawach o charakterze majątkowych, a jedynie tych, które mają swoje reperkusje w sposobie rozporządzenia mieniem przez osobę, którą wprowadzono w błąd. Musi przy tym istnieć związek przyczynowy pomiędzy oszukańczym zachowaniem sprawcy, a skutkiem w postaci podjęcia przez pokrzywdzonego decyzji dotyczącej swojego majątku, jakiej nie podjąłby bez tego wprowadzenia w błąd. Przystępstwo oszustwa z art. 286 § 1 k.k. jest dokonane z chwilą niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Chwilą rozporządzenia mieniem, decydującą o dokonaniu przestępstwa oszustwa, jest moment przyjęcia przez pokrzywdzonego lub nałożenia na pokrzywdzonego zobowiązania. Oszukańcze czynności (także w formie zaniechania) podjęte po dokonanym rozporządzeniu mieniem po to, by się przy tym mieniu utrzymać nie wyczerpują znamion czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k. Dla przypisania winy za popełnienie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. niezbędnym jest wykazanie, że od samego początku sprawca miał zamiar doprowadzić pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Dla przypisania przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. niezbędne jest zatem nie tylko ustalenie, że zabiegi, które podjął sprawca w celu skłonienia pokrzywdzonego do rozporządzenia mieniem odpowiadały kryteriom wymienionym w tym przepisie, a więc miały charakter oszukańczy, ale również przedstawienie okoliczności uzasadniających wnioski, iż to zadysponowanie mieniem prowadziło do rezultatu niekorzystnego z punktu widzenia podmiotu podejmującego decyzję.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że oskarżona złożyła wniosek (później ponawiany) o wypłacenie jej świadczeń alimentacyjnych z Funduszu Alimentacyjnego, gdyż dłużnik alimentacyjny nie spełniał w terminie swoich zobowiązań. Składając taki wniosek oskarżona nie wiedziała, czy jej były mąż zapłaci alimenty w terminie. Tym samym nie

można uznać, że w chwili składania wniosku o przyznanie świadczeń alimentacyjnych oskarżona wiedziała, że w przyszłości mogą zaistnieć okoliczności skutkujące obowiązkiem zwrotu wypłaconych świadczeń. Nie wprowadzała więc pracownika (...) w błąd przy składaniu wniosku, nie można zatem twierdzić, że w chwili składania wniosku oskarżona wprowadziła kogokolwiek w błąd, przedstawiała jedynie istniejące w tej chwili okoliczności. Takie wprowadzenie w błąd nastąpiło w okresie późniejszym, kiedy oskarżona miała obowiązek zawiadomić (...) w M. o dokonanej przez dłużnika alimentacyjnego wpłacie i zwrócić wypłacone wcześniej świadczenie alimentacyjne. Tym samym po stronie oskarżonej nie można mówić o wypełnieniu przez nią znamion czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k.

Jednakże należy zauważyć, że oskarżona miała pełną świadomość o tym, że w razie dobrowolnej zapłaty alimentów przez jej byłego męża powinna ona zwrócić wypłacone za ten okres świadczenie alimentacyjne do (...) w M.. Została o tym prawidłowo pouczona, dokonywała ona też takich zwrotów wpłat świadczeń dobrowolnie i samodzielnie. Jednak takich zwrotów nie dokonała we wszystkich okresach, kiedy była do tego zobowiązana. Tym samym przywłaszczyła sobie pieniądze, które powinna zwrócić Miejsko – Gminnemu Ośrodkowi Pomocy (...) w M.. Swoim zachowaniem wyczerpała więc znamiona art. 284 § 1 k.k. Oskarżona wiedziała o konieczności zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. Miała w tym zakresie odpowiednią wiedzę, zaprzestając zatem zwrotu tych świadczeń działała z góry powziętym zamiarem.

Wobec tego sąd uznał oskarżoną za winną tego, że w okresie od 01 marca 2012 roku do 31 sierpnia 2016 roku w M. działając z góry powziętym zamiarem przywłaszczyła sobie pieniądze w kwocie 10.000 złotych wypłacone przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy (...) w M. tytułem świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego, czym działała na szkodę Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w M., to jest przestępstwa z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Przy wymiarze kary jako okoliczności łagodzące Sąd uznał wcześniejszą niekaralność oskarżonej i częściowe naprawienie szkody. Okolicznością obciążającą jest długi okres przestępczej działalności oskarżonej. Wobec tego Sąd wymierzył oskarżonej karę 10 miesięcy ograniczenia wolności. W ocenie Sądu powyższa kara jest adekwatna do stopnia winy oskarżonej oraz społecznej szkodliwości popełnionego przez nią czynu, a także spełni ona wobec oskarżonej swoje funkcje wychowawcze, nadto kara ta zapewni, że oskarżona nie naruszy ponownie porządku prawnego. Spełni ona również zadania w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Z uwagi na fakt, że oskarżona częściowo naprawiła wyrządzoną przez siebie szkodę sąd zasądził od oskarżonej na rzecz Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w M. kwotę 5.200 zł tytułem obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu Sąd orzekł na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. oraz §§ 4, 17 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714).

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. Oskarżona nie pracuje, nie posiada oszczędności, nie jest więc w stanie uiścić kosztów sądowych.